ROK VII

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 6

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MARCA 1932 ROKU

TENDENCJE ŚWIATOWEJ POLITYKI GOSPODARCZEJ

Światowa konferencja ekonomiczna w 1927 r., która proklamowała daleko idący liberalizm celny, zapoczątkowała jednak okres skrajnego protekcjonizmu. Wszystkie kraje, wielkie i małe, rolnicze i przemysłowe, europejskie i zamorskie — prześcigają się w podnoszeniu barjer celnych, wprowadzaniu zakazów przywozu i w stosowaniu szeregu innych środków, hamujących import. Jednocześnie — te same kraje forsują eksport, przy pomocy najróżniejszych metod dumpingowych.

Wydaje się niewątpliwe, że podobne tendencje doprowadzą w niedalekiej przyszłości do absurdalnej sytuacji, i że odwrót będzie koniecznością. Niemożliwe jest bowiem osiągnięcie przez wszystkich aktywności bilansu handlowego, zaś powszechne wysiłki w celu ochrony rynków wewnętrznych są bodaj jedną z głównych przyczyn potęgującego się światowego przesilenia gospodarczego. Nie jest wykluczone, że sprawy potoczą się odwrotnie niż po roku 1927: oficjalnem hasłem rządów stanie się protekcjonizm, lecz praktyka życiowa zmuszać będzie do otwierania granic celnych. Jeżeli np. Wielkiej Brytanji uda się stworzyć wraz z dominjami system preferencyj celnych, to zespół, będący tak wielkim rynkiem zbytu, zacznie przyciągać inne państwa w orbitę swych wpływów. Widzimy już dzisiaj, że w Argentynie poważnie dyskutowany jest projekt dojścia w drodze wzajemnych ustępstw do porozumienia z przyszłą angielską unją celną.

Nie jest też wykluczone, że państwa naddunajskie, uzależnione od siebie gospodarczo, wcześniej lub później porozumieją się pod względem wzajemnych ustępstw celnych.

Możemy więc być świadkami intensywnej gry na zniżkę taryf celnych, gry obliczonej na przyciągnięcie najbardziej interesujących partnerów.

Wszystkie te przewidywania są jednak dla Polski muzyką przyszłości. Obecnie — kraj nasz mało odporny na wstrząśnienia gospodarcze i nie rozporządzający znaczniejszemi rezerwami finansowemi, musi płynąć z ogólnym prądem polityki handlowej i we wzmacnianiu barjery celnej szuka ochrony swej produkcji.

Istotnie — ostatnie miesiące przyniosły rozporządzenia, podnoszące stawki celne i wprowadzające dość liczne zakazy przywozu. Częściowo miano na celu skierowanie importu przez polskie porty lub też skłonienie zwalczającego się przemysłu do zawarcia koordynujących porozumień.

Nie ulega wątpliwości, że należy wprowadzić jeszcze niektóre zarządzenia, uniemożliwiające zagranicznej konkurencji zalew polskiego rynku. Jednakowoż — ku rozwadze tych czynników, które domagają się niezmiernie szerokiego stosowania zakazów przywozu, trzeba wskazać na pewne ujemne konsekwencje, stąd płynące.

Przedewszystkiem — na tle międzynarodowej emulacji o zaktywizowanie bilansu handlowego, nasze poczynania prohibicyjne wywołują odwet. Jeżeli więc cały przywóz pewnego, już obłożonego wysokiem cłem, produktu do Polski wynosi rocznie tylko kilkadziesiąt tonn, to wprowadzenie zakazu przywozu wydaje się armatą zbyt ciężkiego kalibru. Ujemne skutki takiego zakazu przywozu mogą być znacznie groźniejsze od osiągniętych korzyści.

Zakazy przywozu (lub „organizacyjne" stawki celne) muszą być uzupełnione szeregiem wyjątków, ulg, odchyleń, kontyngentów i t. p., stosowanych dla pewnych określonych przedsiębiorstw lub do pewnych celów. Trzeba sobie zdawać sprawę, że pomnażanie zakazów poważnie utrudnia pracę urzędów państwowych, które przyznają ulgi, licencje i t. p. W miarę rozrastania się systemu zakazów — otrzymywanie tych różnych pozwoleń musi być związane z coraz większą zwłoką, nie mówiąc już o kosztach.

Przemysł zorganizowany, świadomy swych celów i możliwości, powinien liczyć się z tą odwrotną stroną prohibicji i rezygnować z zakazów przywozu wtedy, gdy wysoka stawka celna może spełnić swą rolę.

„In der Begrenzung zeigt sich erst der Meister"...

PRACE KONFERENCJI TŁUSZCZOWEJ

Jak donosiliśmy w poprzednim numerze „Wiadomości", odbyta na terenie Ministerstwa Rolnictwa Konferencja Tłuszczowa wyłoniła szereg podkomisyj, które rozpoczną prace w początkach kwietnia. Z uwagi na specjalne znaczenie poruszanych tematów, podajemy niżej treść właściwych kwestjonarjuszów, które stanowią równocześnie plan dyskusyjny w poszczególnych podkomisjach.

PODKOMISJA DO SPRAW TŁUSZCZÓW ZWIERZĘCYCH

I. 1. Czy istnieje samowystarczalność w zakresie tłuszczów zwierzęcych jadalnych i czy potrzebny jest przywóz tych tłuszczów z zagranicy?

2. Czy istnieje w obecnych warunkach potrzeba jakichkolwiek specjalnych zarządzeń, zmierzających do popierania spożycia wewnętrznego tłuszczów wieprzowych przerobionych rafinowanych?

3. Czy istnieje konieczność rafinowania tłuszczów wieprzowych w celu zapewnienia dostawy na rynki w okresach, gdy produkcja surowych tłuszczów spada?

4. W jaki sposób zapewnić wystarczającą ilość surowych tłuszczów wieprzowych krajowym rafinerjom już istniejącym?

5. Czy odpadki rzeźniane do przerobu na tłuszcze jadalne są w zupełności wykorzystywane i jakie ewentualnie środki należy zastosować dla zapewnienia ich przerobu?

6. Czy istnieje potrzeba współpracy pomiędzy przemysłem a rolnictwem w zakresie popierania przeróbki i dostawy surowców tłuszczowych wieprzowych do rafinerji, jeżeli tak — jaka powinna być organizacja tej współpracy.

7. Jakie zarządzenia celne, względnie inne zarządzenia, należy zastosować w stosunku do importu tłuszczów zwierzęcych jadalnych?

II. 1. Czy produkcja łoju w kraju wystarcza na potrzeby przemysłu?

2. Czy istnieje możliwość zwiększenia produkcji łoju?

3. Jakie cła, względnie inne zarządzenia, należy zastosować w stosunku do przywozu łoju:

a) dla celów jadalnych,

b) dla celów technicznych?

PODKOMISJA DO SPRAW RZEPAKU I INNYCH SUROWCÓW OLEJÓW JADALNYCH

I. 1. Czy produkcja krajowa rzepaku jest wystarczająca na zaspokojenie potrzeb przemysłu olejarskiego w tym zakresie?

2. Jakie są możliwości rozwoju uprawy rzepaku w Polsce i przy jakich warunkach może nastąpić wzrost uprawy?

II. 1. Jakie są braki obecnej organizacji skupu rzepaku i jakie środki należy zastosować, aby je usunąć:

a) współpraca sfer rolniczych, handlowych i przemysłowych;

b) poprawa jakości rzepaku;

c) kwestja kredytowa?

III. 1. Czy możliwe jest w Polsce zwiększenie uprawy słonecznika i w jakich warunkach może to nastąpić?

IV. 1. Czy uprawa soyi w Polsce posiada odpowiednie warunki rozwoju?

V. 1. W jakiej mierze produkcja oleju rzepakowego może pokryć zapotrzebowanie krajowe?

2. Czy i w jakiej mierze olej rzepakowy może zastąpić inne oleje (słonecznikowy, soyowy, arachidowy i inne?)

3. W jakich warunkach może nastąpić zwiększenie zużycia oleju rzepakowego na niekorzyść olejów importowanych lub wytwarzanych z surowców importowanych?

VI. 1. Jakie stawki celne, względnie inne zarządzenia należy zastosować w stosunku do:

a) nasion rzepaku,

b) nasion słonecznika,

c) nasion soyi, orzechów ziemnych oraz innych nasion egzotycznych, służących do wyrobu olejów jadalnych,

d) oleju rzepakowego,

e) oleju słonecznikowego,

f) oleju soyowego, arachidowego oraz innych olejów egzotycznych jadalnych?

VII. 1. Czy produkcja makuchów w kraju może pokryć pod względem ilości i jakości zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

2. Jakie zarządzenia celne, względnie inne należy zastosować w stosunku do importu i eksportu makuchów.

PODKOMISJA DO SPRAW SIEMIENIA LNIANEGO I OLEJÓW TECHNICZNYCH

I. 1. W jakiej mierze produkcja krajowa siemienia lnianego pokrywa zapotrzebowanie przemysłu olejarskiego w tym zakresie?

2. Jakie są możliwości rozwoju produkcji siemienia lnianego w Polsce i przy jakich warunkach rozwój ten może nastąpić?

II. 2. Jakie są braki obecnej organizacji skupu siemienia lnianego i co należy zastosować, aby je usunąć:

a) współpraca rolnictwa ze sferami handlowemi,

b) kwestja kredytowa?

III. 1. W jakiej mierze produkcja oleju lnianego może pokryć zapotrzebowanie krajowe?

2. Czy i w jakiej mierze olej lniany może zastąpić inne oleje techniczne pochodzenia zagranicznego?

3. W jakich warunkach może nastąpić zwiększenie zużycia oleju lnianego na niekorzyść olejów importowanych lub wytwarzanych z surowców importowanych?

IV. 1. Jakie są możliwości rozwoju produkcji nasion konopi?

2. Czy w stosunku do nasion konopi należy zastosować te same wytyczne polityki gospodarczej, co przy siemieniu lnianem?

V. 1. Jakie stawki celne, względnie inne zarządzenia, należy zastosować w stosunku do:

a) nasion konopi,

b) nasion innych, służących do wyrobu olejów technicznych,
c) oleju lnianego,
d) oleju konopnego,
e) olejów technicznych wytwarzanych z surowców egzotycznych?

UWAGA: Ministerstwo nie porusza sprawy cła na siemię lniane, ponieważ opinje w tej sprawie już zostały ustalone podczas obrad Komisji Lniarskiej przy Prezydjum Rady Ministrów.

PODKOMISJA DO SPRAW MARGARYNY I FABRYCZNYCH TŁUSZCZÓW JADALNYCH

I. 1. Czy obecna krajowa produkcja tłuszczów jadalnych stałych może zaspokoić zapotrzebowanie rynku wewnętrznego?
2. Czy istnieje możliwość rozwoju produkcji krajowych tłuszczów jadalnych stałych?

II. 1. Czy i w jakiej mierze margaryna i inne tłuszcze roślinne jadalne, wyrabiane z surowców egzotycznych; stanowią konkurencję dla masła oraz tłuszczów wieprzowych?
2. Czy istnieją możliwości rozwoju wywozu na szeroką skalę masła i zwolnienia w ten sposób rynku wewnętrznego dla konsumcji margaryny?
3. Czy istnieje możliwość eksportu margaryny i jakie są widoki jego rozwoju?
4. Czy wskazane jest utrzymanie w kraju przemysłu margarynowego oraz produkcji tłuszczów egzotycznych jadalnych stałych?

III. 1. Czy celem wyrównania warunków konkurencyjnych masła w stosunku do margaryny wskazane jest nałożenie akcyzy na margarynę?

IV. 1. Czy istniejące w kraju rafinerje i fabryki margaryny mogą być przekształcone i dostowane do przerobu surowców krajowych?

V. 1. Jakie cła należy zastosować w stosunku do przywozu:
a) nasion oleistych, służących do wyrobu margaryny i tłuszczów jadalnych stałych,
b) tłuszczów i olejów nierafinowanych, przeznaczonych do przerobu w rafinerjach,
c) tłuszczów i olejów rafinowanych oraz gotowej margaryny?

KRONIKA

Dn. 2 marca r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego R. P.

W poczet członków Związku przyjęto Centralny Związek Przemysłu Mydlarskiego w Polsce, jednoczący wszystkie niemal fabryki mydła, pracujące w naszym kraju.

Zarząd zatwierdził sprawozdanie finansowe za rok 1931 i uchwalił preliminarz budżetowy na rok 1932.

Ogólne Zebranie Związku postanowiono w roku bieżącym zwołać na dzień 30 kwietnia.

Z inicjatywy Dep. Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych odbyło się dn. 27 lutego r. b. zebranie, mające na celu popieranie i ochronę przemysłu krajowego w zakresie artykułów chemiczno-farmaceutycznych, specyfików oraz surowców niezbędnych do ich wyrobu. Z najwyższem uznaniem należy powitać inicjatywę Dep. Zdrowia, mającą na celu propagowanie powyższej idei, ponadto zaś umożliwiającą kontakt i bliższe porozumienie między konsumentami i producentami. Analiza i dyskusja nad wykazem, obejmującym surowce i preparaty chem.-farmaceutyczne, wykazały celowość powyższego zamierzenia. Ideą przewodnią, którą kierował się Dep. Zdrowia przy opracowaniu powyższego wykazu, jest stwierdzenie wysokości istniejącej produkcji danego preparatu czy surowca, zdolności produkcyjnej na wypadek zwiększenia zapotrzebowania oraz dążenie do osiągnięcia najwyższej możliwej czystości chemicznej produktów. Ustalenie powyższych danych drogą osobistego porozumienia i kontaktu czynników rządowych z konsumentami z jednej strony, zaś producentami z drugiej, okazuje się o wiele skuteczniejsze, niż najliczniejsze i najenergiczniej nieraz przeprowadzane ankiety i memorjały.

Sporządzenia bardziej szczegółowego wykazu artykułów chemiczno-farmaceutycznych z wyszczególnieniem wszelkich producentów krajowych oraz porozumienia się z producentami takich artykułów, których czystość chemiczną należy podwyższyć — podjął się Związek Przemysłu Chemicznego.

XIII Targi Brukselskie odbędą się w roku bieżącym od dnia 6 do 20 kwietnia. Biuro Związku Przemysłu Chemicznego jest w posiadaniu oficjalnych kart wstępu, które mogą być wydane udającym się na Targi przedstawicielom przedsiębiorstw zrzeszonych.

Inż. Jacques Lauer, zam. w Paryżu, 59. Rue Cardinal Lemoine, donosi nam, że podejmuje się w otwartem przez niego Biurze Dokumentacji, Bibljografji i Tłumaczeń Technicznych — wszelkich prac w powyższym zakresie w językach: polskim, francuskim, angielskim i niemieckim.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 17 z dnia 8 marca r. b. ukazało się pod poz. 105 Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 lutego 1932 r. w sprawie częściowej zmiany Rozporządzenia z dnia 14 marca 1930 r. o postępowaniu celnem.

Rozporządzenie to wprowadza pewne zmiany w zakresie postanowień obowiązującego dotychczas Rozporządzenia o postępowaniu celnem, szczególnie w zakresie tabeli tarowej.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	450 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	170 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,68 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,83 „
Azotan amonu	100 „
Benzol handlowy 90%	85 „
„ czysty	100 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	110—125 „
Chlorek cynku 50° Bé	45 „
Chlorek wapna bielący	36 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Eter siarkowy	390 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 40%	270 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	300 „
* „ techniczna 85/88%	175 „
* Karbid granulowany	75 „
Karbolineum	39,75 „
Klej kostny	265 „
Klej skórny	300 „
Krezol	140 „
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	100 „
Kwas mrówkowy 85%	241 „
Kwas siarkowy 60° Bé	7,37 zł.
„ solny 19°/21° Bé	14,25 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 „
„ rogowa 13/14% N_2	— „
Naftalin surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	57,50 „
Octan sodu	140 „
„ ołowiu	215 „
Oleina zwierzęca destylat	220 „
„ „ saponifikat	210 „
Oleum 20%	19,94 „
Olej lniany	105 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta za 1 kg	9,75 „
Smoła preparowana	18,75 „
Saletra sodowa 15,5%	37,80 „
Siarczan amonu za 1 kg % N_2	1,68 „
* Siarczan miedzi	110—125 „
* Siarczek sodu 60/62%	65 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	14,25 „
Stearyna	200 „
Superfosfat 16%	9,28—9,92 „
Toluol czysty	120 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA ZAPEWNIA MAKSIMUM WYGODY, OSZCZĘDNOŚCI CZASU I BEZPIECZEŃSTWA

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.", Zgierz, tel. Łódź 121-01 i Zgierz 19; Warszawa, tel. 708-09 sprzedaż; 894-49 informacje.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE". Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER" Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM", Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 760-80.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny.
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 711-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
„Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11